

Examinationsarbete, 10 poäng

Sjuksköterskeprogrammet, Termin 6

SJUKSKÖTERSKANS PERSPEKTIV PÅ EMPATI I PALLIATIV VÅRD

Mars 2002

Författare: Eleonor Elheim

Malin Johansson

Ej avsedd för publikation

Handledare: Eva Götell

Justerat och godkänt

Datum.....

Examinator

Tag mig – Håll mig – Smek mig sakta.

Tag mig – Håll mig – smek mig sakta.

Famna mig varligt en liten stund.

Gråt ett grand för så trista fakta.

Se mig med ömhet, sova en stund.

*Gå ej ifrån mig, du vill ju stanna,
stanna tills jag själv måste gå.*

Lägg din älskade hand på min panna.

Än en liten stund är vi två.

I natt ska jag dö – det flämtar en låga.

Det sitter en vän och håller min hand.

*I natt ska jag dö – vem ska jag fråga,
vart ska jag resa – till vilket land?*

I natt ska jag dö – hur skall jag våga?

*I morgon finns det en ömkansvärd
och bittert hjälplös stackars kropp,
som bäres ut på sin sista färd,
att slukas av jorden opp.*

(Löwenhjälm, sid 20, 1941)

Blekinge Tekniska Högskola
Institutionen för hälso- och naturvetenskap

Sjuksköterskeprogrammet, 120 poäng

SJUKSKÖTERSKANS PERSPEKTIV PÅ EMPATI I PALLIATIV VÅRD

Kurs: OMC002, Examensarbete 10 poäng

Författare: Eleonor Elheim
Malin Johansson

Handledare: Eva Götell

Examinator: Karin Holmén

SAMMANFATTNING

Att möta och vårda personer som är allvarligt sjuka och döende är svårt. Syftet med studien var att belysa på vilket sätt som sjuksköterskan kan förmedla empati till en patient i livets slutskede samt att beskriva hur den empatiska relationen kan förstås med hjälp av Joyce Travelbees omvårdnadsteori. Studien är litteraturbaserad och bygger på engelskspråkiga artiklar publicerade i vetenskapliga tidskrifter. Studien bygger på sex vetenskapliga artiklar publicerade mellan 1997 och 2000, varav fem är kvalitativa studier och en är litteraturstudie. I resultatet framkom att en god relation mellan sjuksköterska och patient är av betydelse för en empatisk relation, samt olika kommunikationsvägar och socialt samspel för att få patienten att uppleva livskvalitet. Empati förmedlas genom att hjälpa patienten att få uppleva livskvalité. Detta kan uppnås på olika sätt, bland annat genom att ge tillgänglighet och kontinuitet från sjuksköterskan vilket då kan resultera i en förtroendefull relation mellan parterna.

Nyckelord: empati, livskvalité, individ, kommunikation, palliativ vård

Blekinge Institute of Technology
Department of Science and Health

Program for University Diploma in Nursing 120 credits

REGISTERED NURSES' PERSPECTIVE ON EMPATHY IN PALLIATIVE CARE

Degree project 10 credits

Authors: Eleonor Elheim
Malin Johansson

Tutor: Eva Götell

Examiner: Karin Holmén

ABSTRACT

To encounter and to take care of dying people is difficult. The aim of the study was to illuminate in which way the registered nurse can mediate empathy to a patient in palliative care and to describe how the empathic relationship can be understood out of Joyce Travelbees theory of caring. The study is literature-based, built on six English articles published in scientific magazines, published between 1997 and 2000. Five of the articles are qualitative studies and one is a literature-based study. The results showed that a good relationship between the nurse and the patient make sense for an empathic relationship, different ways to communicate and a social relationship to get the patient to experience lifequality. Empathy is mediated by helping the patient to experience quality of life. Quality of life can be reached in different ways, for example by giving the patient availability and continuity from the nurse. Empathy may also contribute to a confident relationship between the registered nurse and the patient.

Keywords: empathy, lifequality, individual, communication, palliative care

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SAMMANFATTNING/ABSTRACT

	Sida
BAKGRUND	1
EMPATI	1
EMPATI I VÅRDRELATIONEN	2
SYMPATI	2
MEDKÄNSLA – MEDLIDANDE – HOPP – MOD	3
PALLIATIV VÅRD	4
DEN PALLIATIVA VÅRDENS MÅL OCH SYFTE	4
DEN PALLIATIVA VÅRDENS INNEHÅLL	5
TEORIANKNYTNING	5
TRAVELBEES OMVÅRDNADSTEORI	5
SYFTE	6
FRÅGESTÄLLNINGAR	6
METOD	6
VAL AV METOD	6
LITTERATURSÖKNING OCH URVAL	7
BEARBETNING	7
TILLFÖRLITLIGHET	8
ETISKA REFLEKTIONER	8
RESULTAT	9
TEMA 1: RELATIONEN MELLAN SJUKSKÖTERSKA OCH PATIENT	9
TEMA 2: KOMMUNIKATIONSVÄGAR	10
TEMA 3: ATT FÅ PATIENTEN ATT UPPLEVA LIVSKVALITÉ	11
TEMA 4: TILLGÄNGLIGHET OCH KONTINUITET FRÅN SJUKSKÖTERSKAN	12
TEMA 5: SOCIALT SAMPEL MED PATIENT OCH NÄRSTÅENDE	13
TEMA 6: ANDLIGT/EXISTENTIELLT VÄLBEFINNANDE	14
BETYDELSEN AV DEN EMPATISKA RELATIONEN	14
SAMMANFATTNING AV TRAVELBEES OMVÅRDNADSTEORI MED FOKUS PÅ HUR SJUKSKÖTERSKAN KAN FÖRMEDLA EMPATI TILL EN PATIENT I LIVETS SLUTSKEDE	15
DISKUSSION	15
METOD	15
RESULTAT	15
KONKLUSION	18
REFERENSLISTA	19
BILAGA	